

HØRSHOLM KOMMUNE

Indsatsplan

for bekæmpelse af kæmpebjørneklo 2015-2024

Udarbejdet af: Rådgivende botaniker, hortonom Gitte Calov.

For: Hørsholm Kommune,
Center for Teknik,
Team Miljø
Ådalsparkvej 2, 2970 Hørsholm
tlf. 48492550
tek-post@horsholm.dk

Revideret af: Hørsholm Kommune, Team Miljø

Udgivelsesdato: December 2014

Titel: Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Copyright: Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.

Fotos: Gitte Calov og Hørsholm Kommune

Tak til: Rudersdal kommune's udgivelse "En kommune uden bjørneklo" for inspiration

Kontakt

Center for Teknik
Team Miljø
horsholm.dk

Troels Vastrup
Biolog
tek-post@horsholm.dk

Indhold

Baggrund

Hvorfor?.....	4
Hvor?	4
Hvad er min pligt?	4
Vigtige dato'er.....	4

Indsats

Bekæmpelsesplan 2015-2024	5
Kortlægning	6
Tidsfrister og krav til bekæmpelsen.....	6

Bekæmpelse og information

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo	6
Metoder.....	7
Primære metoder	8
Opgravning og rodstikning.....	8
Græsning	8
Slåning	9
Sekundære metoder	10
Skærmbekæmpelse	10
Kemisk Bekæmpelse	11
Andre metoder	12
Personlig sikkerhed	13
Webadresser.....	14

Hvorfor?

Kæmpebjørneklo er en uønsket plante. Den er meget stor, formerer sig effektivt og spreder sig kraftigt på bekostning af andre planter. Hvor der vokser kæmpebjørneklo fortrænges det oprindelige plante- og dyreliv, og området kan hurtigt blive ufremkommeligt for både dyr og mennesker. Planten er desuden giftig. Kontakt med plantesaften kan give voldsomme udslæt, hvorfor kæmpebjørneklo er særligt uønsket langs med stier og andre steder, hvor der færdes mange mennesker.

Hvor?

Indsatsplanen er gældende i hele Hørsholm kommune, både på private og på offentlige arealer.

Hvad er min pligt?

Ifølge lovgivningen skal bekæmpelsen medføre, at den enkelte plante inden for indsatsområdet dør, og bekæmpelsen skal udføres på en sådan måde, at den enkelte plante på intet tidspunkt i indsatsperioden reproducerer sig selv. Hørsholm Kommune skal kontrollere, at indsatsplanens bestemmelser om bekæmpelse overholdes. Det gælder også de tidsfrister, som er angivet i planen.

Hvis private grundejere ikke overholder indsatsplanen, kan kommunen foretage bekæmpelsen på privat jord, og der kan straffes med bøder. Kommunen kan kræve erstatning fra grundejer i forbindelse med udgifter til evt. kommunal bekæmpelse på privat jord.

Både ejere og brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, har pligt til at bekæmpe planten. Bekæmpelse af kæmpebjørneklo er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse. Det betyder, at der sker en reduktion i direkte støtte og landdistiktsstøtte, hvis der konstateres frøspredning på landbrugsarealer, som er omfattet af en indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Vigtige dato'er

Der gælder følgende frister for bekæmpelse af kæmpebjørneklo:

- 1. maj** skal bekæmpelsen være påbegyndt.
- 15. juni** skal arealer med kæmpebjørneklo være bekæmpet effektivt.
- 1. august** skal bekæmpelsen være udført på en sådan måde, at ingen planter af kæmpebjørneklo får mulighed for at sprede frø det pågældende år.

Bekæmpelsen skal således gentages over vækstsæsonen og være så effektiv, at kæmpebjørneklo forhindres i at sprede sine frø.

Effektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo er krævende og strækker sig over mange år. Du kan hente hjælp og vejledning i effektiv og sikker bekæmpelse af planten senere i indsatsplanen.

Bekæmpelsesplan 2015-2024

Formålet med indsatsplanen er at udrydde kæmpebjørneklo i indsatsområdet. Det kræver formodentlig mindst 5 års effektiv lokal bekæmpelse, hvor alle nye planter fjernes, og hvor det lykkes at undgå frøspredning på alle arealer. Indsatsperioden startede i 2 udvalgte områder i 2007 og udvidelse nu til at omfatte hele kommunen.

De tidligere indsatsplaner har virket, kæmpebjørneklo er nu udryddet fra en del arealer og i kraftig tilbagegang i øvrigt. For at komme planten til livs, så har kommunen valgt at udvide indsatsplanen til at omfatte hele kommunen – i lighed med bl.a. vores 3 nabo kommuner.

Den hidtidige indsatsplan har bevirket, at kæmpebjørneklo nu bekæmpes på alle registrerede voksesteder i indsatsområdet. Generelt er planten i tilbagegang, men nogle steder er indsatsen endnu ikke tilstrækkelig. Hver eneste ikke-bekæmpede planter, eller frøstand som efterlades på jorden, modvirker effekten af bekæmpelsen. Frøene kan også hurtigt spredes til naboarealer, hvor de kan danne nye bevoxsninger og medføre, at en evt. bekæmpelse her er spildt. En konsekvent og koordineret indsats er derfor fortsat nødvendig for at det kan lykkes at udrydde planten.

Denne indsatsplan er udarbejdet i henhold til "Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo" (bekendtgørelse nr. 862 af 10. september 2009). Den endelige, vedtagne og offentliggjorte indsatsplan pålægger alle ejere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten effektivt. Målet er at udrydde planten i Hørsholm Kommune i løbet af en 10-årig indsatsperiode (2015-2024).

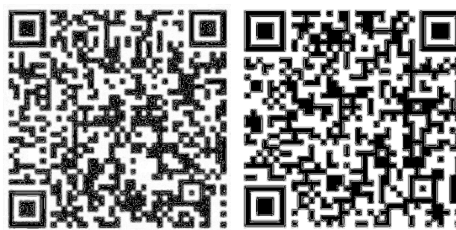
Indsatsplanen erstatter de to eksisterende planer "Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Hørsholm Kommune. Indsatsområde Hørsholm Nord ved motorvejen. (2013-2016)" og "Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Hørsholm Kommune. Indsatsområde Rungsted. (2013-2016)". Hvis lovgrundlaget for indsatsplanen ændres væsentligt, kan planen til enhver tid justeres efter lovens formål.

Selv under små bjørneklo bliver andre plantearter udkonkurreret/skygget væk.

Har du set en bjørneklo?

Giv os et tip via selvbetjening på horsholm.dk eller via smartphone:

Kortlægning

En vellykket bekæmpelse af kæmpebjørneklo forudsætter, at både offentlige og private grundejere er opmærksomme på planten og bekæmper den overalt, hvor den dukker op.

Frederiksborg Amt registrerede forekomster af kæmpebjørneklo fra 2001-2006. I samme periode har Hørsholm Kommune fulgt udbredelsen af planten, og siden første indsatsplan i 2007 er kortlægningen løbende blevet revideret af konsulent Gitte Calov og Hørsholm Kommune. Sandsynligvis findes der både indenfor de gamle indsatsområder og udenfor forekomster af kæmpebjørneklo, som af forskellige årsager endnu ikke er registreret. De er imidlertid også omfattet af indsatsplanen. Det er vigtigt, at alle planter bliver bekæmpet effektivt, så man undgår ny frøspredning. Kommunen opfordrer derfor alle borgere til at indberette bestande, som ikke bliver bekæmpet.

Tidsfrister og krav til bekæmpelsen

Ifølge bekendtgørelsen om bekæmpelse af kæmpebjørneklo skal kommunen kontrollere, at indsatsplanen overholdes. Det foregår ved et til flere årlige tilsyn. Senest midt i juli måned skal det kontrolleres, at alle forekomster af kæmpebjørneklo i indsatsområdet er bekæmpet, og at ingen af planterne når at sprede frø det pågældende år. For grundejerne gælder derfor følgende årlige tidsfrister:

- **Senest den 1. maj skal bekæmpelsen være påbegyndt.**
- **Senest den 15. juni skal arealer med kæmpebjørneklo være bekæmpet effektivt.**
- **Senest den 1. august skal bekæmpelsen være udført på en sådan måde, at ingen planter af kæmpebjørneklo får mulighed for at sprede frø det pågældende år.**

Hørsholm Kommune kan påbyde private grundejere at foretage bekæmpelsen, hvis indsatsplanens bestemmelser ikke overholdes. Grundejeren skal herefter have en frist på mindst 14 dage. Efterkommes påbuddet ikke, kan kommunen foretage bekæmpelsen, og der kan straffes med bøde. Ejer af areal kan forvente at blive mødt med et erstatningskrav for de af kommunen afholdte udgifter i forbindelse med en sådan bekæmpelse.

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Kæmpebjørneklo er en sejlivet plante, som er vanskelig at bekæmpe. Uanset hvilke metoder man anvender, er det nødvendigt at gentage bekæmpelsen flere gange i løbet af vækstsæsonen. Men arbejdsindsatsen er størst i starten og bliver hurtigt mindre, hvis man bekæmper korrekt.

De fleste frø af kæmpebjørneklo bevarer kun spireevnen i 2-3 år, men enkelte vil stadig kunne spire efter 10 år eller mere. Det er derfor vigtigt at forhindre al frøspredning. Bekæmpes ved græsning, skal man også huske at bekæmpe de planter, som findes uden for græsningsfoldene. Når der bekæmpes ved slåning eller sprøjtning ses ofte lavt siddende blomsterstande, som man også skal være opmærksom på. Afhøstede blomsterskærme kan eftermodne og blive spiredygtige, hvis de efterlades på jorden, så de skal fjernes helt fra arealet.

Da afbrænding ikke er tilladt i Hørsholm kommune i sommerhalvåret, skal frøstande mv. bortskaffes som almindeligt affald. De må ikke afleveres som haveaffald, bl.a. fordi man ikke kan være sikker på at frøene dræbes ved kompostering. Men de kan f.eks. afleveres i containerne for brændbart på genbrugspladsen (Vandtårnsvej 2, 2980 Kokkedal). Planterne skal være emballeret (f.eks. i klare plastposer), både for at sikre at man ikke spreder frø og levende roddele, og for at tage hensyn til det personale, som skal håndtere affaldet. Ved al håndtering af kæmpebjørneklo skal man undgå at

komme i berøring med plantesaften. Plantens giftighed og sikkerhedsforanstaltninger ved bekæmpelsen er omtalt i afsnit 3.8.

Metoder

Denne indsatsplan giver en oversigt over forskellige metoder til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, men foreskriver ikke bestemte metoder. Valget afhænger af mange forskellige forhold, og ofte er en kombination af forskellige metoder den bedste løsning. I de fleste tilfælde er det antallet af planter i den enkelte bevoksning og/eller naturgivne forhold, som er afgørende for, hvad der er praktisk og økonomisk muligt. Figur 1 viser en oversigt over de mest anbefalede metoder i forhold til bestandsstørrelsen. Hensyn til de naturgivne forhold og andre praktiske forhold er omtalt under de enkelte metoder.

De mest primære metoder er rodstikning, græsning og slåning. Hvis man ikke når at bekæmpe alle planter, inden de sætter frø, skal skærmpkning anvendes som en nødløsning for at forhindre frøspredning. Desuden omtales kemisk bekæmpelse samt en række andre, mindre udbredte, metoder. Det gælder for alle metoderne, at man skal starte tidligt på foråret og gentage bekæmpelsen flere gange i løbet af vækstsæsonen.

“... rodstikning er den mest effektive metode til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, fordi den dræber de enkelte planter med det samme.”

	Små bestande ← 100 planter	Mellemstore bestande 100-1.000 planter	Store bestande → 1.000 planter
Opgravning / rodstikning	Anbefales	Anbefales (kan være besværligt på meget blød eller hård jord)	Anbefales Som supplement til anden bekæmpelse
Slåning	Kan anvendes* men opgravning/rodstikning giver hurtigere resultat	Kan anvendes*	Kan overvejes forud for græsning
Græsning	Sjældent hensigtsmæssigt	Kan anvendes* hvis areal egner sig til hegning	Anbefales* (især god på fugtig bund eller større naturområder der samtidigt plejes)

Figur 1. Valg af bekæmpelsesmetoder efter bestandsstørrelse.

* Nødbehandling af alle blomstrende planter med skærmpkning.

Primære metoder

Primære metoder kan som udgangspunkt stå alene som bekæmpelsesmetode. Til tider kan det være nødvendigt at supplere med andre primære eller sekundære metoder, f.eks. ved meget tidlig opvækst hvor græsningen måske kommer for sent i gang.

Opgravning og rodstikning

Udført korrekt er opgravning og rodstikning den mest effektive metode til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, fordi den dræber de enkelte planter med det samme. Metoden anbefales derfor alle steder i indsatsområdet, hvor det er praktisk muligt. **Alle mindre bestande og enkeltstående planter bør fjernes på denne måde, så snart man opdager dem.** Men også større bestande kan bekæmpes effektivt ved opgravning og rodstikning. Der findes eksempler på, at bevoksninger med flere tusinde planter er blevet bekæmpet effektivt i løbet af få år på denne måde. Små planter kan trækkes op af jorden eller hakkes op med et ukrudtsjern, og større planter kan graves op hele. Ved rodstikning fjerner man ikke hele roden, men overskærer i stedet planten under vækstpunktet med en skarp spade eller evt. en særlig "bjørneklospade". Dybden varierer med jordbundsforholdene, men typisk skal der stikkes 10-15 cm under jordoverfladen. Der må ikke være rester af grønne plantedele på snitfladen, hvis man skal undgå at planten overlever behandlingen. Rødstikning udføres både lettest og mest effektivt, mens planterne er forholdsvis små. Er de blevet over en halv meter høje, kan det være en fordel at overskære dem først. Det er vigtigt at fjerne alle hele planter og levende roddele fra arealet, for at undgå at de vokser videre. Første bekæmpelse udføres om foråret, når de første planter viser sig. Arealet gennemgås for ny opvækst mindst 2-3 gange i løbet af vækstsæsonen, indtil der ikke længere spirer nye planter. I 1- eller 2-årige bevoksninger, hvor der ikke er frø i jorden, kan man være heldig at udrydde planterne ved en enkelt behandling.

Opgravning og rodstikning er en forholdsvis arbejdskrævende, men meget effektiv, metode. Da bekæmpelsen er rettet direkte mod de enkelte planter af kæmpebjørneklo, er der ingen negative virkninger på den øvrige vegetation eller på miljøet. Metoden er velegnet til ujævnt terræn samt langs hegn og lignende steder, hvor det ikke er muligt at etablere græsning, og hvor man ikke kan færdes med maskiner. Men det kan være vanskeligt at opgrave eller rodstikke planter på våd eller blød bund, på stejle skrænter eller hvor jorden er hård eller indeholder mange sten, rødder eller lignende. Nogle steder kan der etableres græsning disse steder, men ellers kan den eneste mulighed være at skærmmappe planterne eller sprøjte dem med et godkendt ukrudtsmiddel, evt. ved hjælp af forlængede redskaber.

Græsning

Kæmpebjørneklo kan bekæmpes effektivt ved græsning. Både får, geder, kvæg, heste og grise æder planten, som de ofte foretrækker frem for den øvrige vegetation. Hvis antallet af dyr er passende, holder de planterne nede og forhindrer frøspredning. Græsningen udpiner røddernes næringsreserver, så planterne svækkes og dør, dog ofte først efter at arealet er blevet afgræsset i flere år. Dyrenes færdsel på arealet kan også ødelægge skud eller hæmme væksten. Det er vigtigt at græsningen fortsætter flere år i træk, eller erstattes af anden bekæmpelse, indtil alle planter er døde, og der ikke spirer flere nye planter fra frø i jorden.

Græsningen bør starte så tidligt på året som muligt, fordi dyrene ofte foretrækker unge skud. Starter man senere på året, kan det være en fordel at slå arealet en enkelt gang, før dyrene sættes ud. Meget tætte bestande kan også med fordel slås en enkelt gang, før der etableres græsning. Vegetationen bliver ofte forholdsvis ensartet som følge af græsning. Hvis man gerne vil have en mere varieret flora, kan det være en løsning at variere græsningstrykket (antallet af dyr pr. arealenhed) i løbet af året og fra år til år. I starten kan man have et forholdsvis stort græsningstryk på arealer, hvor kæmpebjørneklo dominerer. Efterhånden som planten går tilbage, kan man så begrænse antallet af dyr. Det giver også en mere varieret påvirkning af vegetationen at lade flere dyrearter græsse sammen.

Etablering af græsning kræver en del praktiske foranstaltninger. Der skal være hegning og læmuligheder, og dyrene skal have adgang til frisk vand. Hvor græsningen skal foregå på tværs af eksisterende veje, stier eller vandløb, kan det være nødvendigt at lave klaplåger, kvægriste, broer eller lignende. Ved rekreative områder bør der desuden opsættes informationsskilte, der fortæller om projektet og anviser regler, som bl.a. forhindrer løse hunde. Når græsningen er etableret, skal man regne med løbende udgifter til vedligeholdelse og strøm til elektriske hegn. Dagligt tilsyn med dyrene er nødvendigt, og der kan være behov for tilskudsfoder i perioder. Der findes forskellige tilskudsordninger, som kan anvendes til etablering af græsning og til den daglige drift. Kommunen kan rådgive om mulighederne. På grund af de mange praktiske forhold, der er forbundet med græsning, anbefales metoden især til større arealer med mange planter af kæmpebjørneklo. Men hvis antallet af dyr er tilpasset opgaven og årstiden, kan græsning anvendes overalt, hvor det er praktisk muligt. Ofte kan dyrene græsse på områder, hvor der er for fugtigt, stejlt eller tilgroet til, at man kan komme ti at bekæmpe manuelt eller færdes med maskiner. Det er dog næsten altid nødvendigt at supplere græsning med andre bekæmpelsesmetoder, fordi det er vigtigt også at bekæmpe de planter, som vokser uden for hegnet, hvor dyrene ikke kan nå dem.

Slåning

Slåning anvendes ofte til bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Det er en god metode til at holde bevoksningen nede og forhindre frøspredning. Ligesom ved græsning udsultes planterne, men de dør først efter flere års gentagen behandling. De enkelte planters levetid forlænges ofte ved slåning, men efterhånden vil det tynde ud i bevoksningen, så det bliver muligt at opgrave eller rodstikke de resterende planter.

Små bestande kan slås manuelt med le, buskrydder, kratrydder, "bjørneklojern" eller andre forlængede specialredskaber, som gør det muligt at overskære stænglerne, uden at man kommer i kontakt med planterne. Til slåning af større arealer kan man anvende traktordrevne eller selvkørende maskiner som fingerklipper, rotorklipper, slagleklipper eller grønthøster. Naturgivne forhold, som områdets tilgængelighed, fugtighed og terrænforhold, har stor betydning for, hvilke slåningsmetoder der er mest velegnede.

Det er vigtigt at starte slåningen om foråret, mens planterne stadig er forholdsvis små, og der endnu ikke er dannet blomsterstande. Behandlingen skal gentages mindst 2-3 gange i løbet af sommeren, ofte en del flere gange. Slåningen skal foretages omhyggeligt, og det afhøstede materiale skal så vidt muligt fjernes fra arealet. Slåningens formål er bl.a. at forhindre planterne i at blomstre. Men kommer der alligevel blomsterstande, skal de hurtigst muligt afskæres og fjernes fra arealet, før de sætter frø. Man skal være opmærksom på, at kæmpebjørneklo, som bliver bekæmpet ved slåning, kan sætte nye skud og blomstre på meget korte stængler gennem hele vækstsæsonen¹.

---

¹ Sommeren 2014 var særligt varm, her var det på nødvendigt med slåning med højst 2 ugers mellemrum fra juni-august, ellers blev der sat frø fra blomster som blot var placeret 5-15 cm over jordoverfladen. Det er med andre ord nødvendigt at holde øje med planterne

I indsatsområdet bør slåning anvendes på alle arealer, hvor der hverken bekæmpes ved opgravning, rodstikning eller græsning.

Blomstrende "bjørneklo" 1-2 uger efter slåning i varm højsommer. Blomsterstande skal fjernes manuelt inden næste slåning.

Sekundære metoder

Sekundære metoder er ikke velegnet til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, men kan til tider med fordel benyttes som supplement til den primære bekæmpelse.

Skærmpapning

Ved skærmpapning fjernes de blomstrende dele af planterne. Behandlingen fører ofte til dannelse af nye skærme, hvis den bliver udført tidligt på året. Men venter man til sidst på året, hvor blomstringen er afsluttet, forhindres frøspredning. Desuden kan man være heldig at dræbe planterne, hvis man kan ramme det rette tidspunkt kort før frøene er helt modne. Det skyldes, at de enkelte planter af kæmpebjørneklo normalt dør, når de har blomstret. Frøene kan eftermodne på de afskårne stængler. **Det er derfor meget vigtigt at fjerne skærmene fra arealet, før frøene bliver spredt**, f.eks. ved at samle dem sammen og køre dem på kommunens genbrugsstation på Vandtårnsvej. Skærmpapning kan anvendes på alle arealer, hvor der findes blomstrende planter. Da det er vanskeligt at ramme det tidspunkt, hvor behandlingen dræber planterne, anbefales metoden først og fremmest som en nødløsning for at undgå frøspredning på steder, hvor de øvrige metoder enten ikke er mulige eller ikke kan udføres effektivt nok til at forhindre blomstring. I indsatsområdet skal alle planter, som blomstrer og har mulighed for at sætte frø, skærmpapnes.

Det er vigtigt, at fjerne væltede og afkappede planter idet planterne dels kan skabe eftervækst og dels eftermodne og stadig danne spiringsdygtige frø ellers.

Kemisk Bekæmpelse

Der findes stadig enkelte ukrudtsmidler, som er godkendt til brug på udyrkede arealer og bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Men på grund af risikoen for skader på naturen og grundvandet kan kemisk bekæmpelse generelt ikke anbefales.

Kemisk bekæmpelse er ikke tilladt alle steder. Det er den enkelte grundejers ansvar at sikre sig, at gældende regler og lovgivning overholdes. Der kan især være begrænsninger og særlige regler for anvendelsen ved vandhuller og søer, langs vandløb, på brakmarker, på arealer med økologisk jordbrug samt i områder, hvor der gives tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger. Hvis man ønsker at anvende kemisk bekæmpelse i områder, som er omfattet af Naturbeskyttelsesloves § 3, skal der søges dispensation hos kommunen. Miljøstyrelsen kan rådgive om, hvilke midler der er tilladte, samt hvor og hvordan de må anvendes.

Når man bekæmper med ukrudtsmidler, bør man undgå bredsprøjtning og i stedet behandle hver enkelt plante ved punktsprøjtning eller pensling direkte på bladene, som det i øvrigt er påkrævet i en 2 meter bræmme langs søer og vandløb. Herved begrænses risikoen for, at giften spredes til miljøet. Når man kun sprøjter bjørnekloplanterne, får den øvrige vegetation desuden mulighed for at brede sig, hvilket begrænser ny spiring og vækst af bjørneklo. Uanset hvordan man påfører giften, skal behandlingen starte om foråret, hvor planterne er i god vækst, og før de bliver for store. Behandlingen skal gentages flere gange i løbet af vækstsæsonen. Man skal især være opmærksom på, at nogle af de behandlede planter kan overleve og blomstre på uventede tidspunkter, ofte på meget lave stængler. Disse blomsterstande skal afskæres og fjernes fra arealet, før de sætter frø.

“... på grund af risikoen for skader på naturen og grundvandet kan kemisk bekæmpelse generelt ikke anbefales.”

Andre metoder

Det har tidligere været anbefalet at forsøge at dræbe planterne ved at hælde salt, saltsyre, salmiakspiritus eller fyringsolie i de hule stængler. Naturstyrelsen fraråder dette, fordi stofferne ikke er godkendt til bekæmpelse, og fordi der er risiko for påvirkning af jorden og vandmiljøet. Man kan også hælde kogende vand i de hule stængler eller blot sørge for, at stænglerne hele tiden er vandfyldte. Dette er formodentlig uskadeligt for miljøet, men kan heller ikke anbefales, da virkningen er usikker. Alle metoder, som kræver behandling af de hule stængler, er desuden tidskrævende, da hver enkelt plante skal skæres over først, og stænglerne skal fjernes fra arealet for at forhindre frøspredning.

På landbrugsarealer og områder som industrigrunde og affaldspladser, hvor man ikke skader naturinteresser, kan omfattende jordbehandling som f.eks. gentagen pløjning eller fræsning være en mulighed. Ved jordbehandlingen svækkes eller dræbes større planter, mens nyspirede og små planter næsten altid dræbes. Der er dog risiko for, at nogle planter har oplagret tilstrækkelig næring til at slå rod igen og vokse videre. Behandlingen efterlader bar jord, hvor man eventuelt kan udså en græsblanding for at hæmme ny spiring og vækst af kæmpebjørneklo.

Nyspirede kimplanter og småplanter af kæmpebjørneklo kan dræbes ved ukrudtsdampning eller ukrudtsbrænding. Flere forskellige typer af udstyr kan anvendes, men der savnes erfaringer med specifik anvendelse til bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Specielle termiske metoder anvender varmt vand tilsat et ekstrakt af plantesukker eller andre stoffer, som danner et isolerende lag af skum.

Skummet forstærker varmpåvirkningen, så plantecellerne ødelægges, når det udlægges på og omkring planterne, hvilket angives at dræbe op til ca. en halv meter høje planter. Alternativt kan varmt vand og skum indføres i planten ved vækstpunktet med en speciallanse. Skummet angives at forsvinde efter få minutter uden at efterlade nogen form for forurening.

En anden metode anvender flydende nitrogen til bekæmpelsen. Metoden angives at være effektiv, fordi man rammer plantens vækstpunkt og dræber roden. Men metoden har hidtil ikke vundet større udbredelse, da den er forholdsvis tidskrævende og dyr. Det skyldes at plantens stængel skal overskæres før behandlingen, som udføres med specialudstyr af særligt uddannet personale.

Frø af kæmpebjørneklo kan ikke spire, når de dækkes af mindst 50 cm jord uden frø af bjørneklo. Jorddækning kan bl.a. anvendes på affaldspladser, hvor man har deponeret jord, som indeholder frø af kæmpebjørneklo. Hvis man senere vender jorden, er det er dog vigtigt at huske på, at det kan tage op til 10-15 år, før alle frøene har mistet spireevnen.

De seneste år har flere kommuner haft succes med at bekæmpe tætte bestande af kæmpebjørneklo ved hjælp af plastdækning. Jorden dækkes af sort UV-tæt plastik i det tidlige forår, mens planterne stadig er små. Plastikken skal ligge forholdsvis løst, så planterne kan vokse, men skal fastgøres så der ikke kommer lys til planterne. Efter 2-3 måneder angives alle planter og en del af frøbanken at være dræbt. Det skyldes, at der bliver meget varmt under plastikken, så planterne vokser kraftigt, samtidig med at deres fotosyntese blive forhindret. Senere på sæsonen og de følgende år er der så få planter tilbage, at det er overkommeligt at bekæmpe dem ved opgravning eller rodstikning.

Personlig sikkerhed

Der bør altid udvises størst mulig forsigtighed, når man bekæmper kæmpebjørneklo.

Plantesaften er giftig, og det kan være farligt at få saft på huden eller i øjnene. Skaderne opstår, når saften på de berørte områder udsættes for UV-lys fra solen. Virkningen afhænger bl.a. af den enkelte persons følsomhed, men typisk opstår der efter nogle timer en overfølsomhedsreaktion, der kan minde om en forbrænding. Senere forekommer der hævelser, væskeansamlinger og evt. betændelse. Når sårene er helet, kan huden være misfarvet i flere måneder og forblive særlig følsom for sollys i årevis.

Alle dele af planten kan afgive plantesaften, og nogle bekæmpelsesmetoder kan forårsage saftstænk eller safttåger. Saftspændingen i planterne er størst tidligt på året, hvor planterne er i kraftig vækst, samt ved høj luftfugtighed og i stærk sol, så under disse forhold er risikoen størst.

Da giftvirkningen er en kombination af plantesaft og sollys, er det bedst at udføre bekæmpelsen i overskyet vejr. Men det er altid vigtigt at undgå kontakt med planterne, også når solen ikke skinner.

“Der bør altid udvises størst mulig forsigtighed, når man bekæmper kæmpebjørneklo.”

Man skal altid bruge handsker, og tøjet skal slutte tæt ved hals, ankler og håndled. Hvis der er risiko for at få saft i ansigtet, bør man også anvende ansigtsbeskyttelse. Det vides ikke med sikkerhed, hvor længe de skadelige stoffer bevarer giftvirkningen i visne planter og indtørret plantesaft. Derfor er det vigtigt, at arbejdstøjet og de anvendte redskaber behandles med forsigtighed og vaskes grundigt.

Bliver man alligevel ramt af plantesaften, skal man hurtigst muligt skylle de berørte områder grundigt med vand og sæbe. Derefter bør huden beskyttes mod sollys i mindst 48 timer. Påsmøring af steroider (cremer mod eksem) kort tid efter påvirkningen angives at kunne begrænse skaderne. Udslættet kan desuden lindres ved brug af cremer og lignende, som normalt anvendes ved solskoldning, forbrænding eller insektstik. Får man plantesaft i øjnene, skal de skylles grundigt med vand og derefter beskyttes med solbriller.

Webadresser

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127156>

(Love og bekendtgørelser om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, tilskudsordninger, krydsoverensstemmelse mv.)

<http://naturerhverv.dk/landbrug/natur-og-miljoe/rydning/kaempebjoernekle/>

(Ministeriet for Naturerhverv om administration af lovgivningen om kæmpebjørneklo)

<http://arealinformation.miljoportal.dk/distribution/>

(Miljøportalen med Danmarks Arealinformation, hvor man bl.a. kan søge data via kort og se, hvad der gælder for specifikke lokaliteter eller matrikler)

http://www.giant-alien.dk/pdf/Danish%20manual_web.pdf

(Pdf-udgave af folderen: "Kæmpe-Bjørneklo - forebyggelse og bekæmpelse. Strategi for håndtering af en invasiv plante i Europa")

http://www.hedeselskabet.dk/media/Bekampelse_af_bjoernekle.pdf

(Pdf-udgave af folderen: "Praktisk bekæmpelse af kæmpebjørneklo")

<http://naturstyrelsen.dk/78373>

(Naturstyrelsens hjemmeside om bekæmpelse af kæmpebjørneklo med links til pjecer, eksempler mv.)

<http://mst.dk/virksomhed-myndighed/bekaempelsesmidler/sproejtemidler/bruger/vejledninger-og-vaerktoejer/anbefalinger-vedroerende-bekaempelse-af-kaempe-bjoernekle/>

(Miljøstyrelsens anbefalinger vedrørende bekæmpelse af kæmpebjørneklo)